

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

פינחס

(חלק יח — שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פינחס ב

דבריו של מקום ופרשת נדרים מתחלת בדברו של משה, הוצרך להפסיק תחלה ולומר שחזר משה ואמר פרשה זו לישראל, שאם לא כן יש במשמע שלא אמר להם זו אלא בפרשת נדרים התחיל דבריו.

אבל צריך להבין: הן אמת שאלמלא נכתב פסוק זה, (ויאמר משה אל בני ישראל גו') היתה משמעות הכתובים (כיון שמיד אחרי זה – פרשת נדרים „מתחלת בדיבורו של משה“) שמשה לא מסר לבני ישראל את הפרשה הקודמת – אבל איך יש מקום אפילו לקא-סלקא-דעתך, שמשה לא קיים את ציווי הקב"ה „צו את בני ישראל ואמרת אליהם“⁵?

ב. את כוונת דברי ר' ישמעאל⁶ „להפסיק הענין“ ביאר הרמב"ן: אלמלא נכתב הפסוק „ויאמר משה גו“ לא היינו יודעים לאיזו פרשה מתייחס

א. בסיום פרשתנו – לאחר שמפרט הכתוב את דיני הקרבנות: התמיד, מוספי שבת וראש חודש וקרבנות כל מועד – כתיב: ויאמר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה.

מפני מה הוצרך הכתוב להשמיענו שמשה מסר את כל הציוויים לבני ישראל – האמנם נצרך הדבר להודיענו, שמשה קיים את ציווי הקב"ה אליו „צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני וגו'“?

והרי בכמה מקומות² מצינו שנכתב רק ציווי ה' אל משה, ולא נזכרה מסירת הציווי לאחריו זה ע"י משה לבני ישראל,

[והטעם פשוט: מאליו מובן, אשר מאחר שהקב"ה אמר זאת למשה על מנת שימסור את הציווי לבני ישראל, משה בודאי עשה כן (והדבר פשוט כ"כ, עד שלא מצינו שרש"י ישמיענו ענין זה בפירושו³)]

וא"כ מדוע כאן הוצרך הכתוב להשמיענו ענין זה?

על זה פירש רש"י: להפסיק הענין, דברי רבי ישמעאל⁴, לפי שעד כאן

השמיני עצרת גו), כמ"ש בתולדות אדם לספרי כאן. וראה לקמן בפנים ס"ב. ולהעיר מלשון הספרי מטות (דלקמן בפנים) וגירסת היל"ש שם. (5) וצ"ע בגו"א כאן.

לכאורה אפ"ל (בדוחק עה"פ) שכוונת רש"י ב„פרשת נדרים התחיל דבריו“ היא, שהקדים אמירת פ' נדרים לפ' קרבנות – אבל (נוסף שלא משמע כן מהלשון „לא אמר להם זו“ – הרי) גם בזה קשה כפנים. כי מכיון שמשה מסר כל ציווי לבני תיכף אחרי שמעע אותו מהקב"ה (כדלקמן ס"ד), אין מקום לטעות שלא עשה כן בנדוד, ובפרט שנאמר „צו את בני“ (כנ"ל הערה 1). וראה תולדות אדם לספרי כאן. (6) אבל לא בפרש"י, וכדלקמן בפנים.

(1) פרשתנו כת, ב. – ובלשון „צו“ – זירח מיד ולדורות“ (פרש"י ר"פ צו).

(2) ראה רמב"ן בא י, ב. שם יא, א. קרח טז, ה (יש אומרים). וראה תו"א שמות (נב, ד) וס"פ בא (ס, ד).

(3) ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 72 הערה 11.

(4) ספרי עה"פ. ומלשון רש"י נראה שגרים בספרי רק תיבות אלו (להפסיק . . ר' ישמעאל) ותו לא, וכגירסת היל"ש פרשתנו (עה"פ ביום

ג. גם צריך להבין (כקושיית הרמב"ן): אף ב'פ' אמור, בסוף פרשת המועדות, כתיב¹³ „וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל“; ואכן מצינו במדרשי רז"ל¹⁴ כמה ביאורים בטעם שהוצרך הדבר להיאמר בכתוב. אבל רש"י לא פירש מאומה בענין זה.

ואינו מובן: אם ע"פ פשוטו של מקרא נדרש ביאור מדוע מודיענו הכתוב שמשה מסר את ציווי ה' על המועדים לבני ישראל – ה' על רש"י לכאור זאת בפעם הראשונה שנאמר כן¹⁵ (לעיל ב'פ' אמור) ולא להמתין עד הכתוב בפרשתנו?

הפסוק הראשון (לחוד) דר"פ מטות יהי המשך לסדרה שלפניו ולא התחלה לפ' מטות גופא. ועוד ועיקר – עפ"ז פ' נדרים מתחלת „איש כי ידור נדר גוי“ מבלי לפרש בתחלתה דיבור ה' למשה או של משה לישראל! ולהעיר מפ' הרשב"ם ר"פ מטות.

(13) כג, מד.

ברמב"ן פרשתנו שם הקשה ג"כ ממש"נ „וידבר משה אל אהרן ואל בניו ואל כל בני“ בסוף פרשת המומין (אמור כא, כד) – אבל כבר פרש"י שם שהוא (לא סיפור ע"ד מסירת הציווי לבני, כ"א) „להזהיר ב"ד על הכהנים“, ואינו שייך לעניננו. וראה לקמן הערה 15.

(14) תו"כ עה"פ. נדרים עח, א. ב"ב ככ, סע"ב ואילך. מגילה בסופה (וברש"י שם).

(15) ופשוט שאין לתרץ: באמור שם סמך רש"י על מה שפירש לפניו (כא, כד), „להזהיר ב"ד כו“ (כנ"ל הערה 13), ובפרשתנו א"פ לפרש כן כי האזהרה לב"ד נאמרה כבר לפניו (פרש"י פרשתנו כח, ג) –

כי ההכרח להפירוש „להזהיר ב"ד כו“ הוא כי מה ענין בני לדיני מומי כהן (כמ"ש במפרשי רש"י שם), ובפרט שבדיבור ה' אל משה לא נאמר (אמור כא, י) „ואל בני“; משא"כ ב' המועדות, אשר: (א) הציוויים שייכים לכל בני (ב) מפורש שמשה נצטווה „דבר אל בני ואמרת אליהם“, אין מקום לפרש שהוא אזהרה לב"ד.

הכתובי „וידבר משה אל ראשי המטות גו“: האם לאחריו – לדיני פ' מטות, או לפניו – לדיני פרשתנו; ולכן נכתב בסיום פרשתנו „ויאמר משה אל בני ישראל גו“ כדי „להפסיק הענין“, להודיענו שבכתוב „וידבר משה אל ראשי המטות גו“ מתחיל ענין חדש – פ' נדרים.

[וכן הוא, לדברי הרמב"ן, הפשט ב„להפסיק הענין במקומות רבים בספרא ובספרי“, ועוד הוסיף שם יתירה מזו, שרש"י עצמו כתב¹⁶ על הפסוק (להלן ב'פ' מטות¹⁷) „ועתה הרגו גו' וכל אשה גו' הרגו“, אשר סיבת כפל תיבת „הרגו“ היא „להפסיק הענין“, ופירש כוונתו לאלתר, שאלמלא נכתב „הרגו“ בשנית לאחר „וכל אשה גו“, לא היינו יודעים אם „וכל אשה גו“ שייך לסוג הקודם ד„הרגו כל זכר גו“, או לסוג האמור לאחר זה¹⁸ – „וכל הטף גו' החיו לכם“.]

אבל בפירוש רש"י כאן – אי אפשר לפרש כן. מפני שרש"י (שינה מלשון הספרי¹⁹ „איני יודע במה ענין מדבר“) (וכתב בפירושו, שאלמלא הכתוב „ויאמר משה גו“ היינו טועים לפרש (לא שהפסוק להלן „וידבר משה אל ראשי המטות גו“ קאי אלפניו, כפירוש הרמב"ן, אלא) ש„לא אמר להם זו בפרשת נדרים התחיל דבריו“²⁰.

(7) ר"פ מטות.

(8) מספרי עה"פ.

(9) לא, יז.

(10) שבפסוק יח.

(11) שלפנינו. אבל ראה לעיל הערה 4.

(12) ומה שלא פירש כהרמב"ן (וכפירושו ב'פ' מטות) – יש לומר, כי ע"ד הפשט דוחק לומר

היו נוגעים למעשה מיד²² בעת ההיא²³ – בה בשעה שהוא, משה, ה' טרוד²⁴ להשיב על „הדבר הקשה” אשר „ביאון אל משה”²⁵, וכן בקיום „והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו”²⁶ בחיי היום יום.

ובפרט לפי הדעה במתניתא (בפירוש רש”י אמור²⁷) שמשמעותה שפרשת המועדות שם נאמרה לאחר פרשת דגלים – הרי היא אז ריבוי²⁸ פרשיות אחרת הנוגעות למעשה (לדוגמא: מנין בני ישראל, הדגלים, המסעות, פסח שני וכו’).

ולכן מוסיף שם הכתוב בסוף הפרשה „וידבר משה את מועדי ה’ אל בני ישראל” – היינו שמשה מסר מיד את כל פרטי הדינים של הפרשה לבני ישראל (וזה גופא מלמדנו, שכוונת הציווי אל משה „דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה’ וגו’” היתה

22) ואף שפ’ אמור נאמרה קודם שילוח המרגלים (ובמילא) קודם הגזירה שיהיו במדבר ארבעים שנה, וחשבו שיכנסו לארץ בהקדם – מ”מ, הרי היא אז בחורב ולא ידעו כמה יתעכבו שם. והוא מהלך י”א יום לקדש ברנע (דברים א, ב) ומשם מהלך כמה ימים לא”י. ובפרש”י בהעלותך (י, כט) „מיד עד שלשה ימים אנו נכנסין לארץ” – והי’ זה בעשרים באייר – כמפורש שם – והוצרכו קודם לזה לכל פרשיות הנ”ל (דגלים, מסעות, פ”ש, מנין בני” וכו’).

23) ובפרט לפרש”י בהעלותך (שם) שבין כך „חזר והזירים בשעת מעשה”.

24) להעיר מתוספתא סנהדרין ספ”ז רמב”ם הל’ ת”ת פ”ד ה”ח. טושוע”יוד סרמ”ו סי”ד.

25) יתרו יח, כו.

26) שם יח, כב.

27) כד, יו”ד. – ופרש”י בהעלותך (הנ”ל) הוא לשני פי’ הראשונים שם.

28) ראה פרש”י נשא (ה, ב) דשמנה פרשיות נאמרו בו ביום.

יתירה מזו: ביאורו של רש”י כאן – „לפי שנד כאן (בלבד) דבריו של מקום וכו’” – אינו יכול להיאמר בפ’ אמור, מפני ששם פותחת הפרשה שלאחרי זה „בדבריו של מקום” – „וידבר ה’ אל משה לאמר”.

ד. הטעם שקושיא זו – מדוע צריך הכתוב להודיענו שמשה מסר את ציווי ה’ לבני ישראל – מתעוררת דוקא כאן ולא בפ’ אמור, יש לבאר בפשטות:

פרשת המועדות אשר בפ’ אמור נאמרה בסמיכות להקמת המשכן¹⁶ (עוד קודם מנין בני ישראל – „באחד לחודש השני” – שעליו מסופר בחומש במדבר¹⁷); ובין המצוות והדינים שנאמרו שם, ישנם כמה אשר קיומם שייך דוקא בארץ ישראל (לדוגמא: עומר¹⁸, חדש¹⁹, שתי הלחם²⁰) –

וע”כ יש מקום לטעות ולומר, שאף שמשה מסר בודאי את כל ציוויי ה’ לבני ישראל – ויתר על כן: בדרך כלל עשה כן משה מיד לאחר שמיעת הציווי מפי ה’, כמובן מפירוש רש”י (גבי מתן תורה²¹) „שלא ה’ משה פונה לעסקיו אלא מן ההר אל העם” – אבל במקרה זה לא מסר (את כל פרטי הדינים) לאלתר, מאחר שהדברים לא

16) ראה פרש”י בהעלותך (ט, ד) שפרשת המועדים נאמרה למשה קודם ל”שנה השנית . . בחודש הראשון” (בסמיכות להקמת המשכן), עיי”ש.

17) בתחילתו.

18) כג, יוד.

19) שם, יד וברש”י שם (ו”א”).

20) שם, יז.

21) יתרו יט, יד. ולהעיר מפרש”י שמות ד,

כד. בשלח טז, כב.

שמשה ימסור את כל הדינים לבני ישראל (אלתרו);

משא"כ בפרשתנו, שבה אין טעם לאחר את מסירת הציווי, מובן מאליו, כנ"ל, שלאחר ציווי הקב"ה, "צו את בני ישראל ואמרת אליהם גו" מסר להם משה מיד את כל הדינים; ובפרט כאשר מדובר אודות סוף ארבעים שנה, דאם לא עכשיו אימתי?^{28*}

וע"כ מתעוררת הקושיא: לשם מה נכתב, ויאמר משה אל בני ישראל גו" – מאי קא משמע לן?

ועל זה תירץ רש"י, "להפסיק הענין .. שאם לא כן יש במשמע שלא אמר להם זו אלא בפרשת נדרים התחיל דבריו", כדלקמן ס"ז.

ה. עפ"ז מובן גם הטעם שהעתיק רש"י את שם בעל המאמר – "דברי רבי ישמעאל"²⁹;

הביאור הנ"ל בטעם מה שהוצרך הכתוב לומר בפ' אמור, וידבר משה גו' אל בני ישראל" – כיון שאלמלא נכתב כן היינו טועים לחשוב שמשה דחה את מסירת הדברים עד לאחר זמן (ולפי ביאור זה צריך לחפש יישוב על הכתוב בפרשתנו) – מתאים רק לדעת רבי ישמעאל³⁰, אשר "כללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד"³¹, וממילא גם כאן יש מקום לומר, כנ"ל, שמשה נשתהה במסירת פרטי הדינים של המועדים;

אבל לפי בר פלוגתו – רבי עקיבא – דסבירא לי' ש"כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באהל מועד ונשתלשו בערבות מואב"³¹, נמצא, שכל פרטי המצוות נאמרו אפילו כשלא היו נוגעים למעשה; וא"כ מדוע יעלה על דעתנו שכאן עיכב משה את מסירת פרטי הדינים עד לאחר זמן?

וממילא צריך לומר, שלפי ר' עקיבא קושיא מעיקרא ליתא – מפני (שהוא סובר) שכך היא דרך הכתוב³²: פעמים שנכתב דיבור ה' אל משה, פעמים – דיבור משה לבני ישראל, ופעמים –

* (28) ובפרט ע"פ פרש"י פרשתנו כח, ב.

(29) גם י"ל (ויתורן ג"כ זה שהעתיק רש"י "דברי רבי ישמעאל" גם בפירושו בפ' מטות – נעתק לעיל ס"ב) – שהוא כדי לתרץ: למה הוצרך לכתוב פסוק שלם, "להפסיק הענין" – הו"ל לכתוב בפירוש בתחילת הפרשה, ויאמר משה אל בני גו" (במקום, וידבר ה' גו", כבכמה מקומות – ראה בהנסמן לעיל הערה 2)?

[ועד"ז בפ' מטות שם: למה נאמר בתחילת הפסוק, "הרגו" משום זה צריך להכפיל "הרגו" בסוף הפסוק כדי "להפסיק הענין" – הו"ל לכתוב "הרגו" רק פעם א' בסוף הפסוק (ובקושיית מפרשי רש"י שם)] –

אלא ששיטת ר"י היא, שרגיל בתורה סגנון כזה (ונכלל בשיטתו דדברה תורה כלשון בני"א (סנה' סד, סע"ב. ועוד. וראה אנציקלופדי תלמודית בערכו, וש"ג), ואין מקום לקושיא – שלאחרי שנאמר הסיפא רישא ל"ל (או – דהו"ל לכתוב הרישא באו"א), ולכן מפרש, "להפסיק הענין" בכ"מ.

(30) להעיר מדעת רבי ישמעאל* (מכילתא בא יב, א), לאמרו, צא ואמור אליהם מיד" – אבל י"ל דשאני בנדוד, שנדחה מפני ענינים שהזמן גרמא.

(31) חגיגה ו, סע"א ואילך. סוטה לו, ב. זבחים קטו, סע"ב. וראה בארוכה לקו"ש חי"ז ע' 281 ואילך, דשיטת ר"י מתאימה יותר לפשוטו של מקרא (וראה הערה 33 שם).

(32) ראה לעיל הערה 2.

(* ולהעיר, שלכאורה פרש"י יתרו שהובא לעיל בפנים ס"ד (ממכילתא עה"פ) הוא כשיטה זו. אבל ראה פרש"י ר"פ ויקרא. ואכ"מ.

שניהם. וממילא אין קושיא אף על הפסוק בפרשתנו.

(ולא ג' פעמים – בסיני באוהל מועד ובערבות מואב³⁵);

ואין להקשות: מדוע אי אפשר לומר תירוץ זה – שהפסוק נכתב (לא כדי לשלול טעות בתוכן הפרשה, אלא) רק מצד דרך הכתוב כו' – אף לפי רבי ישמעאל?

ועד"ז בעניננו: מאחר שהכתוב מפרש ומפרט כאן דוקא „וידבר משה גו' אל בני ישראל“, צריך לומר, שזהו מפני שיש בזה חידוש השייך לפרשה זו.

– כיון שיש לומר, שבזה גופא תלוי' המחלוקת הנ"ל בין רבי עקיבא לרבי ישמעאל:

ו. הטעם לזה שכללות עניני המועדות נחלקו לשתי פרשיות

לשיטת ר' עקיבא ש„כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באהל מועד ונשתלשו בערבות מואב“, צריך לומר, אשר הגם שכל המצוות בכללות ובפרטות נאמרו ג' פעמים, בסיני באהל מועד ובערבות מואב, הנה הכתוב אינו מפרש ומפרט את כל המצוות ופרטיהן בשלשה מקומות, ואף בשני מקומות לא נתפרשו אלא חלק מהמצוות,

– (א) פ' אמור, שבה עיקר ההדגשה על איסור מלאכה (ומצוות כל יו"ט), ונוסף לזה מדובר (בכללות) אודות הקרבנות של כל יו"ט; (ב) פרשתנו, שבה ההדגשה העיקרית היא על פרטי הקרבנות הבאים בכל (יום, שבת, ראש חודש ו) יו"ט, אבל גם בה נזכר איסור המלאכה ביו"ט –

יש לבארו בשני אופנים:

ועד"ז בעניננו: לעתים מפרט הכתוב (אף) את דיבור משה לבני ישראל ולעתים לא³³.

(א) פרשיות אלו נאמרו למשה כב' פרשיות שונות בזמנים שונים: פ' אמור – בסמיכות להקמת המשכן, ופרשתנו – בסוף הארבעים שנה.

ובטעם דעת ר"י ש„כללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד“ יש לומר³⁴: שיטתו היא שבאופן כללי צריך לומר, שכל פרט וענין נכתב בתורה כמו שהי' בפועל (אלא אם יש הכרח שלא כן); ומפני זה סבירא לי', שפרטי המצוות נאמרו במקום שבו הם כתובים בתורה

[ומה שלא נאמרה פרשת הקרבנות שבפרשתנו מיד לאחר הקמת המשכן (אע"פ שבפשוטות י"ל שכל הקרבנות הללו באו אף במדבר³⁶ – חוץ מאלו

(35) ומתורצת עפ"ז קושיית התוס' (ד"ה ונשתלשו – סוטה שם) – ראה לקו"ש שם.

(36) ברמב"ן (אמור כג, ב. פרשתנו כה, ב) שלא הקריבו המוספים כו' במדבר (ולכן נפרטו רק בפרשתנו) – אבל אא"פ לפרש כן ברש"י. כי מכיון שמפורש בפ' אמור (כג, ח. שם, כה. כז. לו) „והקרבתם אשה לה“, את"ל שלא קיימו ציווי זה

(* וגם ע"ד ההלכה כבר הקשו עליו פנים יפות אמור שם. ועוד) ממשנה נחזות מה, ב. והאריך בכלי חמדה אמור שם. ועוד.

(33) להעיר מפלוגת רע"ק ור"י – הנ"ל – אם דברה תורה כלשון בני אדם (ראה אנציקלופדיא תלמודית שם). – וראה ג"כ סיום למס' פסחים (נדפס בסוף הגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים – בהוצאת תשמ"ו ע' תסז). ואכ"מ.

(34) ראה לקו"ש ח"ז שם.

שמפורש בהם „כי תבואו אל הארץ“, יש לומר:

בכמה מקומות בפירושו⁴⁰ „אין מוקדם ומאוחר בתורה“.

החידוש דפרשתנו הוא: „צו את בני ישראל ואמרת אליהם גו“ – הזירוהו הציווי לכל ישראל³⁷ שקרבנות הציבור יבואו בזמנם; אבל פרטי ציווי הקרבנות גופא כבר נאמרו למשה לפני זה, והוא מסרם ליחידים שהתעסקו בהקרכת הקרבנות – אהרן ובניו הכהנים].

ולפי אופן זה – אשרב' הפרשיות (דאמור ודפרשתנו) נאמרו למשה בזמן אחד – ה' מסתבר לומר, שכוונת הציווי בתחילת פרשת המועדות (בפ' אמור⁴¹) „דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' גו“ היא להבדיל את הפרטים הבאים להלן שם מכל שאר דיני המועד שאמר הקב"ה למשה לפני זה (פרטי הדינים שבפרשתנו), שאותם דוקא ימסור לכל בני ישראל – ולא את הדינים האמורים בפרשתנו (מפני שאינם נוגעים לכל ישראל⁴², כנ"ל).

(ב) ב' הפרשיות נאמרו למשה יחדיו³⁸ – ואזרכה: פרשת הקרבנות (דפרשתנו) נאמרה קודם לפרשת המועדות (מפ' אמור) [ולכן נאמר בפרשת המועדות³⁹ „והקרבתם אשה גו“ סתם (מבלי לפרש מהו הקרבן שיש להביא) מפני שפרטי הקרבנות כבר נאמרו למשה לפני זה],

[ועפ"ז היינו יכולים לבאר גם את טעם השינוי בלשון הכתוב בין פרשת המועדות (פ' אמור) לפרשת הקרבנות (דפרשתנו) – אשר שם נפתח הציווי על כל מועד⁴³ בדיבור דמש „וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל גו“⁴⁴; ואילו בפרשתנו בא רק ציווי כללי בתחילת הפרשה – „צו את בני ישראל ואמרת אליהם“:

אלא שאעפ"כ (מטעם מסוים) קבע הכתוב את מקומה של פרשת הקרבנות כאן בפרשתנו (בסוף ארבעים שנה), בהתאם לכלל (שהביא רש"י

ההקדמה „צו את בני ישראל גו“ בפרשתנו היא הקדמה כללית לכללות פרשת המועדות והקרבנות (דפרשתנו וכן דפ' אמור); ולאחרי זה בא הציווי השני „דבר אל בני ישראל ואמרת

במדבר הו"ל לרש"י לפרש חידוש זה. ובפרש"י שמיני (י, טז. הובא ברמב"ן שם) מפורש שהקריבו שיער מוסף ר"ח (שנוצר בפרשתנו)**. ולהעיר מפרש"י אמור (שם, ת. ועוד), הם המוספין האמורים בפרשת פנחס כו". ראה לקמן בפנים. (37) ראה לקו"ש ח"ג ע' 101 – בביאור פרש"י עה"פ. ולהעיר גם מרמב"ן סוף פרשתנו. (38) ראה רמב"ן פרשתנו כח, ח: ביום ההוא נאמרו שתי הפרשיות. ועוד. (39) נסמן לעיל הערה 36. ועיין פרש"י אמור שנעתק שם בסוף ההערה.

40 לדוגמא: בראשית ו, ג. וישלח לה, כט. ובכ"מ.
41 כג, ב.
42 ומסרם לאהרן ובניו הכהנים, כנ"ל בפנים.
43 לבד פסח (כג, ד) ושבועות (שם, טו), וביהכ"פ (שם, כו"ז) לא נאמר „דבר אל בני“. וראה רמב"ן שם (פסוק ב' וי"ד). אברבנאל שם.
44 ראה גם רמב"ן שם, יו"ד. מלבי"ם שם, מד.

** ולהעיר מפרש"י פרשתנו כח, ד (בנוגע לתמיד). וראה חזקוני שם. ועוד. ואכ"מ.

— „לא אמר להם זו“ (פרטי הדינים דפרשתנו), היינו שלכל בני ישראל מסר משה רק את הדינים של פ' אמור, כנ"ל ס"ו.

ולכן מוכרח לבוא בסיום פרשתנו הפסוק „ויאמר משה אל בני ישראל גו" — כדי להודיע ברור, שאף פרשה זו מסר משה לכל ישראל; ומזה מובן שפרשה זו נאמרה כאן, וכפשוטות הכתובים שהפרשיות באות על הסדר.

ח. עוד שינוי בין פרשת המועדות (דפ' אמור) ופרשת הקרבנות (דפרשתנו): שם נאמר בסיום הפרשה „וידבר משה גו" וכאן — „ויאמר משה גו" וי"ל הביאור בזה (ע"ד ההלכה)⁴⁹:

בפ' אמור, שבה מדובר (בעיקר) בדינים הנוגעים בכל הזמנים בשווה — איסור מלאכה ביו"ט, המצות של כל יו"ט כו' — נאמר הדבר בלשון „וידבר“, המורה על דבר ה"נמשך ולא נפסק"⁵⁰;

משא"כ בפרשתנו, שבה מדובר (בעיקר) בדיני הקרבנות, אשר אינם מתקיימים (כפשוטם) בזמן הגלות — כאשר אין לנו אלא „כל העוסק בתורת עולה כו' כאילו הקריב כו" — כתוב לשון אמירה⁵².

מצוני כו", כמדרש לקח טוב שם (אף ששם איתא „למה נסמכה", ולא „מה אמור למעלה" כבפרש"י).

49 ראה עוד ביאורים — צפע"נ (להרגצובי) עה"ת פרשתנו כאן. מלבי"ם אמור שם.

50 צפע"נ למכות יא, רע"א.

51 מנחות בסופה (אבל שם — רק בחטאת ואשם). שו"ע אדה"ו או"ח (מהד"ת) סוס"א (ובמהד"ק — שם סעיף יא ואילך). וראה שם סי' מח ס"א ב.

52 להעיר גם מצפע"נ עה"ת שם (החילוק בין דין חיובי ומנהג).

אליהם" — הציווי אילו פרטים צריך משה למסור לכל ישראל (— הפרטים האמורים בפ' אמור, כנ"ל). ומפני זה, כדי להדגיש ענין זה יותר, פירט הקב"ה בכל מועד⁴³ בפני עצמו „דבר אל בני ישראל“.

ז. והנה מאחר שהכלל „אין מוקדם ומאוחר בתורה“ נאמר (ע"פ פשוטו של מקרא) דוקא במקום שבו יש הכרח לומר שהפרשיות אינן לפי סדר הזמנים⁴⁵ (כמו שכבר נתבאר כמה וכמה פעמים)⁴⁶ — מובן, אשר ע"פ פשוטו של מקרא פרשת הקרבנות (דפרשתנו) נאמרה בסוף הארבעים שנה,

וכדיוק לשון רש"י על הפסוק: „צו את בני ישראל (ואמרת אליהם את קרבני לחמי גו)“: „מה אמור למעלה כו" — ולא „למה נסמכה פרשת יפקוד ה' לפרשת הקרבנות כו" — כי בפשוטות צריך לומר שפרשת הקרבנות (לא רק „נסמכה" לכאן — היינו שרק כתיבתה היתה בסמיכות לכאן אבל נאמרה לפני זה — אלא) נאמרה כאן.

אבל לולא נאמר כאן בסוף פרשת הקרבנות „ויאמר משה אל בני ישראל גו" — שאז „יש במשמע" אשר „בפרשת נדרים התחיל דבריו" ו„לא אמר להם זו" — ה"ז מה מוכרח לומר, שפרשה זו כתובה שלא במקומה: היא נאמרה למשה יחד עם (ועוד קודם) פרשת המועדות דפ' אמור [אלא שהכתוב הסמיכה לכאן מטעם מסוים]⁴⁸, וממילא

45 ראה גם רמב"ן ר"פ אחרי ור"פ קרח. צו ח, ב (ובגו"א ועוד שם).

46 ראה לקו"ש ח"י ע' 279. לעיל ע' 93.

47 כהלשון במדרש לקח טוב עה"פ.

48 או — הלימוד שכתב רש"י „עד שאתה

ועוד:

וע"כ נאמר בפרשתנו „ויאמר” – לשון רכה⁵⁷: הקב"ה מבקש מבני ישראל שיעסקו ב„סדר קרבנות” (כולל ובפרט – דפרשתנו⁵⁸), ויאמרו את הפסוקים בתפלות היום

ובכלל, שיעסקו בתורת עולה כו' (שעי"ז „כאילו הקריב כו'”) – וזה יביא לקיום „הקריב עולה וכו'” כפשוטו

– המלך המשיח כו' בונה המקדש כו' וחוזרין כו' מקריבין קרבנות כו' ככל מצותה האמורה בתורה⁵⁹,

במהרה בימינו ממש, וכנ"ל – ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כו' כמצות רצונך.

(משׁיחת ש"פ 9 פינחס תשכ"ה)

בדיני המועדים הנוהגים בכל הזמנים בשווה נאמר „ויברך” אשר הוא לשון קשה⁵³: הקב"ה תובע בתוקף⁵⁴ מבני ישראל שיקיימו את המצוות הללו (ללא חילוק בין אם מדובר בזמן בית המקדש או בזמן הגלות).

משא"כ העסק בתורת עולה כו' בזמן הגלות⁵⁵ אינו ציווי וחיוב והכרח גמור – ואין הדבר נדרש בלשון קשה. ואדרבא – בני ישראל תובעים⁵⁶: יהי רצון מלפניך כו' שתשוב כו' ותבנהו (את בית המקדש) מהרה כו' ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כו' כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך (היינו – בפרשתנו) – ולא רק „עוסק בתורת כו' כאילו הקריב”.

57) מכילתא ורש"י יתרו יט, ג. ספרי ורש"י בהעלותך שם.

58) ראה מגילה לא, ב (ובמשנה שם מביא מקרא דפ' אמור, כי מדבר בעניני מועדות (שבתו"כ) לאו דוקא קרבנות – משא"כ בפסוקי מוספין דקורין קרבנות דפ' פנחס. – ראה טושו"ע או"ח סתפ"ח וסתקצ"א. שו"ע אדה"ז סתקצ"א ס"ה).

59) רמב"ם הל' מלכים רפ"א.

53) מכות שם. ספרי ופרש"י בהעלותך יב, א. 54) אף שגם בזה יש מקום – לאחר הדבור – אפילו לתחנונים וכמרו"ל (ע"ז ה, סע"א) אם בחוקתי תלכו אין אם אלא לשון תחנונים.

55) להעיר מלקו"ד (ח"א ח, א) „דער פסוק (דפרשתנו) ויאמר משה וגו', י"ל אַז דאָס איז שמחת תורה” – והרי שמח"ת הוא יו"ט שני של גליות.

56) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

